

Socialförvaltningen
Tjänsteskrivelse till socialnämnden

Datum:
2022-02-08

Diarienummer:
SCN-2022-00084

Handläggare:
Sofia Venemalm

Svar på initiativärende från Lisen Burmeister (SD) avseende förnyad undersökning av hedersvåld/förtryck inom kommunen

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

1. **att** initiativärendet från Lisen Burmeister (SD) avseende förnyad undersökning av hedersvåld/förtryck avslås i enlighet med föredragningen.

Ärendet

Lisen Burmeister (SD) har i föreliggande initiativärende yrkat på att en undersökning likt UNG-018 upprepas inom kommunen under år 2022 eller senast 2023. Detta för att följa utvecklingen på området och se huruvida situationen för de unga förbättrats eller om andelen unga som uppger att de lever under någon form av hedersförtryck är fortsatt hög.

Beredning

Ärendet har beretts av enheten för strategiskt stöd.

Föredragning

År 2015 uppdrog socialförvaltningen till TRIS- tjejers rätt i samhället att tillsammans med Uppsala kommun kartlägga förekomsten av våldsutsatthet med särskild fokus på hedersrelaterat våld och förtryck och dess olika uttrycksformer bland unga i Uppsala. Under 2017 anslöt sig Länsstyrelsen i Uppsala län till arbetet och bidrog till genomförandet genom att bevilja ett ekonomiskt stöd. Kartläggningen lyfte särskilt tvångsäktenskap, barns ofrihet i vardagen samt vad unga tycker om lagen om tvångsäktenskap som trädde i kraft 1 juli 2014. Resultatet av kartläggningen presenterades 2019 och avsåg samtliga elever som under våren 2018 gick i årskurs nio i

kommunala skolor i Uppsala tätort. 1063 ungdomar besvarade enkäten och totalt 13 skolor deltog i studien. Undersökningen visade att var femte flicka och var tionde pojke uppgav att de levde under någon form av hedersrelaterat våld och förtryck.

Mellan åren 2009 och 2020 har flera andra kartläggningar genomförts i syfte att undersöka förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck bland landets barn- och ungdomar. För att nämna några:

- Schlytter, Astrid. Ghadimi, Mariet. Högdin, Sara. Rexvid, Devin och Backlund, Åsa. 2009. Oskuld och heder: en undersökning av flickor och pojkar som lever under hedersrelaterad kontroll i Stockholms stad- omfattning och karaktär. §
- MUCF- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. 2009. Gift mot sin vilja.
- TRIS- tjejs rätt i samhället. 2012. Trippelt utsatt-om hedersrelaterat våld och förtryck bland unga med intellektuell funktionsnedsättning. §
- Eriksson, Matilda. Länsstyrelsen Östergötland, 2020. Nationell kartläggning. Bortförda personer i en hederskontext samt barn som uppges vara gifta.

Det som är slående är likheten i resultaten över tid. Det vill säga att resultaten av den kartläggning som genomfördes i Stockholm 2009, ”Oskuld och heder”, jämfört med resultaten av ”UNG 018”, som genomfördes 2018, i Uppsala, inte skiljer sig nämnvärt åt. Förtjänsten med Uppsalas kartläggning är att vi idag till skillnad från tidigare har ett utgångsvärde att förhålla oss till. Det har också bidragit till att vi kunnat rikta gemensamma resurser och riktade insatser till arbetet med att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Det har rört sig om omfattande kompetenshöjande insatser riktade till personal som i sin profession möter barn och ungdomar. Vidare har det inrättats ett specialistteam inom socialtjänstens myndighet i syfte att stärka förvaltningens arbete mot hedersrelaterat förtryck och våld. Utöver detta har kommunens övergripande arbete stärkts på så sätt att vi har ett förvaltningsövergripande IOP (idéburet offentligt partnerskap) med TRIS- Tjejs Rätt i Samhället.

Förvaltningens sammantagna bedömning är att UNG-018 har tjänat sitt syfte väl i och med att vi idag har ett utgångsvärde som tidigare saknades i kommunen, vi kan med säkerhet hävda att barn och ungdomar i Uppsala kommun utsätts för hedersrelaterat förtryck och våld. Till följd av den kännedomen har det riktats både politiska insatser och riktade resurser mot området med målsättningen att öka upptäckten av förekomsten av hedersrelaterat våld, erbjuda rätt stöd och resurser samt att säkerställa att personal som i sin arbetsrelaterade vardag möter målgruppen kan bemöta barn och ungdomar på ett kompetent och rättssäkert sätt.

Förvaltningen bedömer vidare att en ny kartläggning inom en period av tre till fyra år efter föregående kartläggning inte skulle visa en avsevärd skillnad i resultat av utsatthet bland kommunens barn och unga. För att kunna se huruvida kommunens riktade insatser på området har haft effekt är det förvaltningens bedömning att tre till fyra år är för kort tid.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 8 februari 2022.
- Initiativärende från Lisen Burmeister (SD) avseende förnyad undersökning av hedersvåld/förtryck inom kommunen.

Socialförvaltningen

Tomas Odin
Förvaltningsdirektör

Initiativärende om förnyad undersökning av hedersvåld/förtryck inom kommunen

2018 gjordes en enkätundersökning om hedersvåld och förtryck inom kommunen, UNG-018. Den undersökningen visade på skrämmande detaljer om vardagen för många flickor i kommunen. I undersökningen uppgav bland annat att två tredjedelar av flickorna med båda föräldrarna födda utanför Norden att de hade krav på sig att vänta med sex till äktenskapet. Det kan måhända finnas argument för och mot sex före äktenskapet men då ska det vara ett beslut av den egna individen. Att föräldrar lägger sig i de ungas liv på ett så ingripande sätt och kontrollerar delar som är ytterst privata är oacceptabelt. Den så kallade "oskuldsnormen" för även med sig andra begränsningar för de unga och handlar inte enbart om sexuell debut, utan om kläder, uppförande, fritidsintresse och val av utbildning mm. Det är därför av yttersta vikt att kommunen har fullständig vetskap om hur utbredd denna skadliga företeelse är och om problemen ökar eller minskar.

Många av som sitter i nämnden idag har tagit del av redovisningarna som gjorts i nämnden kring utfallet av undersökningen UNG-018, därför behövs ingen närmare redogörelse för vilken press och tvång som många unga lever under i Uppsala idag. Däremot måste vi följa upp vad som skett sedan vi fått informationen och se om livssituationen på något sätt förbättrats eller om andelens unga som lever under hedersförtryck är lika skrämmande hög idag, 4 år senare.

Med anledning av ovanstående yrkar Sverigedemokraterna:

- Att en undersökning likt UNG-018 upprepas inom kommunen under 2022 eller senast 2023 för att se förändringar över tid.

Uppsala

Lisen Burmeister

Ledamot, SD

Jan-Olov Råman

Ersättare, SD